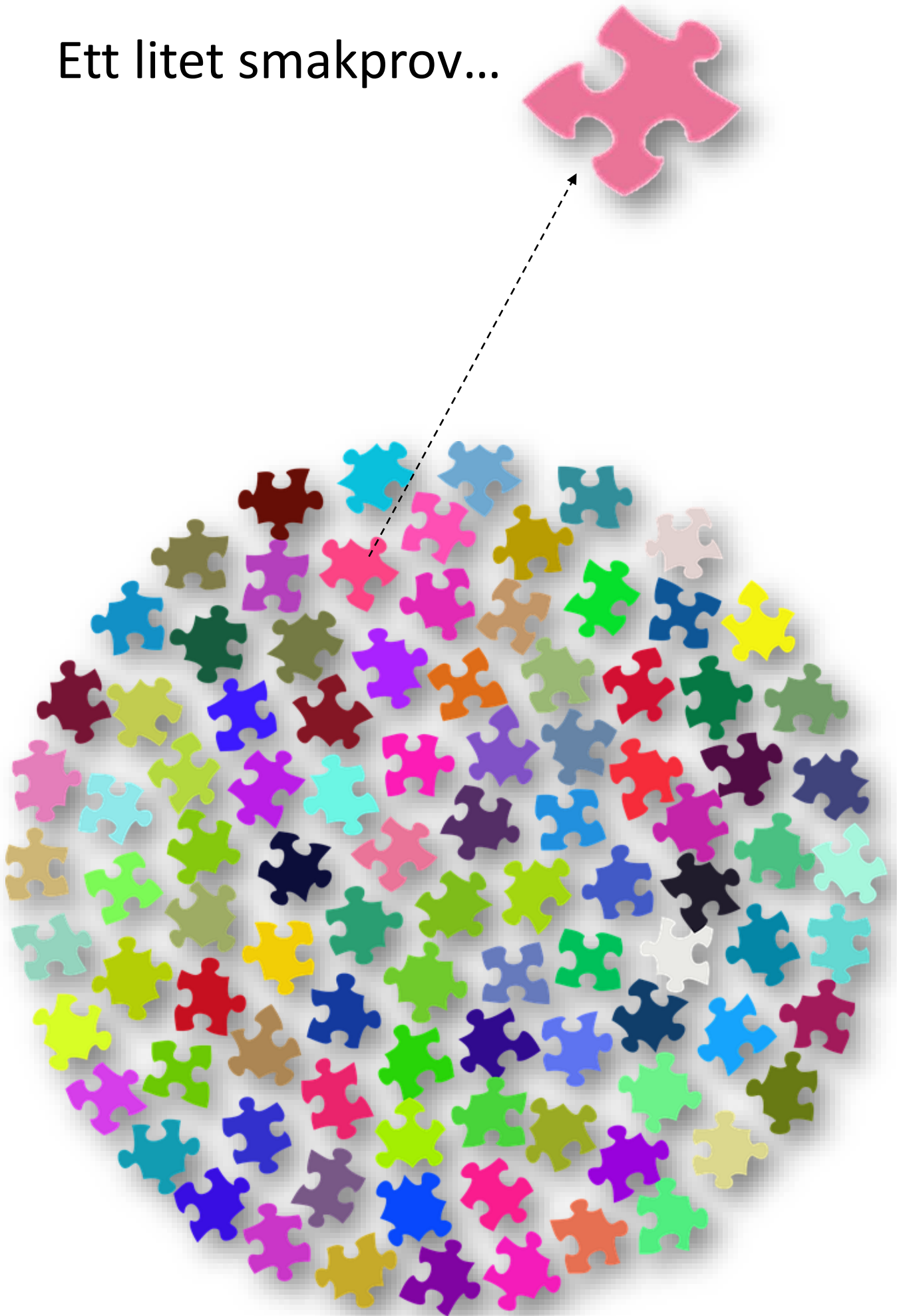

Ett litet smakprov...

ATT SKYDDA SIN UPPFINNING

Möjliga immaterialrättsliga skyddsmetoder
och
Patentkostnadsmodellen

Bild: Petra Schatter

En guide för enskilda uppfinnare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	3
Syfte & Mål	4
DEL 1: Vad är värt att skydda?	5
IP-Strategi?	6
<i>En strategi – viktigt från första början, Fördelar med IP, Begränsningar med IP, Kostnader för IP</i>	
Olika skyddsformer	8
<i>Patent, Design, Varumärke, Domännamn, Upphovsrätt, Företagshemligheter, Firmanamn</i>	
Vilka är mina tillgångar?	10 – 13
Sammanfattning – DEL 1	14
DEL 2: Vilka skyddsalternativ finns? Vad kostar de olika skydden?	15
Patent, Affärsmodell, Hur söker jag själv?	16 - 23
Ansökningsprocess & Avgifter, Olika steg & Tidslinje	24
Patentkostnadsmodellen, Kostnad för olika ansökningsalternativ	25
Licensieringsmodellen, Värdet av ett patent i andra sammanhang	26
Patent i Sverige eller utomlands? Årsavgift - Patent	27
<i>Diagram – Årsavgifter Patent</i>	28
Vem kan söka patent? Efter att ansökan är skickad, Vem äger patentet?	29
Samskapande	30
Arbetstagare	31
Tips – så kan du minska dina patentkostnader	32
Designskydd (Mönsterskydd)	34-35
Några tips före designregistrering	36
Registrera din design, Ungefärliga kostnader i SEK	37
Varumärkesskydd	40
<i>Skydd för dina kännetecken – hur syns du utåt?</i>	
<i>Vad kan man registrera som ett varumärke?</i>	
Hur väljer man namnet?	41
Tips & Trix – före varumärkesregistreringen	42
<i>I vilka länder bör man registrera?</i>	
<i>I vilka klasser vill du registrera?</i>	
<i>Vilka registrerade varumärken finns?</i>	
Ungefärliga kostnader – Diagram, Företagsnamn	43
Domännamn, Kombination av olika skydd skapar starkast identitet	44
Upphovsrätt – Skyddar konstnärliga skapandet	45
Företagshemligheter	46
Några tips om hur du håller på sekretessen	47
Sammanfattning – DEL 2	48
DEL 3: Vad kan du som enskild uppfinnare göra om det blir intrång?	49
Åtgärder vid patentintrång	50-51
<i>Samla in bevismaterial, Vidta åtgärder, Skicka varningsbrev, Övriga åtgärder</i>	
Sammanfattning – DEL 3, Avslutning	52

IP-STRATEGI?

En strategi – viktigt från första början

Att få maximal kontroll och skörda framgång med sin uppfinning är något varje enskild uppfinnare önskar och strävar efter. För att skapa bästa möjliga förutsättningar att uppnå just detta är det mycket viktigt att redan från början tänka på och utforma en skyddsstrategi för sin uppfinning, för att skydda den ifrån kopiering och intrång.

Det finns flera skyddsalternativ att välja bland och varje immaterialrättsligt skydd har sina fördelar men också sina begränsningar.

Det starkaste skyddet uppnår du därför genom att kombinera de olika skyddsformerna utefter det som täcker just din uppfinning.

Fördelar med IP

Har du ett starkt skydd för uppfinningen är du bättre rustad för kommersialisering av din vara eller tjänst. Immaterialrättsligt skydd (eller så kallat "IP" – *Intellectual Property*) ger dig ett rättsligt monopol över uppfinningen. Exklusivitet innebär bland annat att du kan blockera konkurrenter eller tillåta andra att använda din teknologi samt få tillgång till andras IP genom olika samarbeten.

IP-skydd öppnar därför vägen för nya affärsmöjligheter, förstärker din förhandlingsposition och ger eventuella investerare en bra försäkring av marknadspositionen.

Sist men inte minst, så stärker du ditt personliga varumärke som uppfinnare.

Begränsningar med IP

Immaterialrättsligt skydd ger dig en stark position gentemot konkurrenterna men det är dock inte någon "mirakelmedicin".

Ett patent till exempel, innebär inte automatiskt en garanti för att dina tänkbara kunder kommer att vilja ändra i sina tillverkningsprocesser för att implementera just *din* teknologi.

Bara för att du har registrerat designen på exempelvis en specifik möbel, betyder det inte per automatik att en större aktör självmant kommer att kontakta dig *innan* de lanserar en ny möbelserie där vissa föremål är relativt lika några av dina egna produktidéer.

En annan viktig aspekt att fundera över är om du inom en femårsperiod (efter att du ansökt om ett eventuellt patent) kommer att ha tillräckligt med resurser för att stämma ett stort bolag för ett eventuellt patentintrång om så skulle ske?

Kostnader för IP

Det är dessutom viktigt att vara medveten om och ta hänsyn till de kostnader som tillkommer för varje typ av skydd du väljer. Både löpande kostnader och engångskostnader. Det gäller alltså inte bara själva ansökningsavgifterna för patent eller varumärke. De flesta kostnaderna är indirekta så som till exempel ombudsavgifter, avgifter för att upprätthålla ett patent eller de antal timmar du lägger på att svara på förelägganden.

För att undvika att du blir tagen på sängen med diverse oförutsedda IP-relaterade kostnader, är det alltså att rekommendera att så tidigt som möjligt i processen, tänka igenom och sätta upp just *din* IP-strategi.

PATENT

Efter att du grundligt har gått igenom och "inventerat" din uppfinning samt tagit reda på vilka delar som är mest värdefulla är det dags för dig att vidta *praktiska* åtgärder så att du inte missar möjligheterna att erhålla det starkaste skyddet. Vi kommer i det kommande kapitlet gå igenom de olika skyddsalternativen, kostnaderna för dessa samt tips på hur du kan spara på dina resurser – både i tid och pengar. Först ut av skydden är patent.

Patent skyddar tekniken

Ett patent ger dig ett 20-årigt monopol över den tekniska funktionen. I utbyte måste Patent- och registreringsverket offentliggöra din uppfinning för samhället så att alla andra kan få tillgång till din kunskap för att i sin tur utveckla sina egna idéer. En patentansökan är ett avgörande steg och det går inte att backa i efterhand. Därför bör du vara försiktig med *vad* du behöver avslöja i din eventuella ansökan.

Olika sätt att använda patent

Alternativ 1:

Som *första alternativ* kan vi se på att använda patentet i den egna verksamheten. Det mesta av det som beskrivs nedan är relevant även om man planerar att licensiera ut sitt patent. Om man tänker använda sitt patent som ett instrument för att förbättra sin marknadsposition och sin lönsamhet så ställs följande krav på patentet och på den egna förmågan att utnyttja detta.

- Patentet måste vara korrekt skrivet
- Patentet måste skydda det som man vill tillverka eller marknadsföra
- Patentet måste vara giltigt i de länder där man säljer eller tillverkar
- Man måste vara beredd att försvara sitt patent mot angrepp såsom invändning eller ogiltighetstalan.
- Man måste vara beredd att beivra intrång från andra aktörer på marknaden.

Alternativ 2:

Som *andra alternativ* kan vi se på om ett patent skall användas i samband med ett planerat samarbete. Patent skall då vara ett sätt att definiera de rättigheter man har innan man går in i detta samarbete. Det ställs i det här fallet liknande krav på patentet som när man använder det i egen verksamhet.

- Patentet måste skydda uppfinningen
- Patentet måste vara inlämnat i tid
- Man måste vara beredd att upprätthålla patentet så länge samarbetet pågår
- Man måste ha ett visst geografiskt skydd

Alternativ 3:

Tredje alternativet är att man avser att sälja sitt patent och då är det viktigt att ha en uppfattning om när en sådan avyttring är lämplig. Olika tidpunkter för detta kan då vara

- Direkt efter inlämning
- Inom ett år efter inlämning
- Senare och i så fall när

Det är nästan alltid lämpligt att avyttra ett patent senast inom 2 år från ansökan. Vid planerad avyttring ställs det liknande krav på patentet som när jag använder det i egen verksamhet eller använder det i samarbeten.

- Patentet måste skydda min uppfinning
- Beroende på tidpunkt ställer det eventuellt lägre krav på formalia
- Patentet måste vara attraktivt för en köpare
- Beroende på tidplanen så måste man välja svensk ansökan eller PCT och även vara beredd att behålla den en tid
- En köpare vill ofta ha möjlighet att komplettera ansökan och gå vidare i fler länder.

DESIGNSKYDD

I Sverige även kallat Mönsterskydd

Designskydd - täcker utseendet

Det är ingen tvekan om, att (ur kundernas perspektiv) det finns många varor som man köper eftersom man gillar utseendet. Det finns tusentals teknologier och härav patent i en telefon som vi inte behöver veta om när vi handlar. Oftast tänker vi på hur varan ser ut, hur den känns och om den är lätt att använda. Designskydd är till för att skydda utseendet, eller särskiljande drag som gör din uppfinning unik jämfört med konkurrenternas.

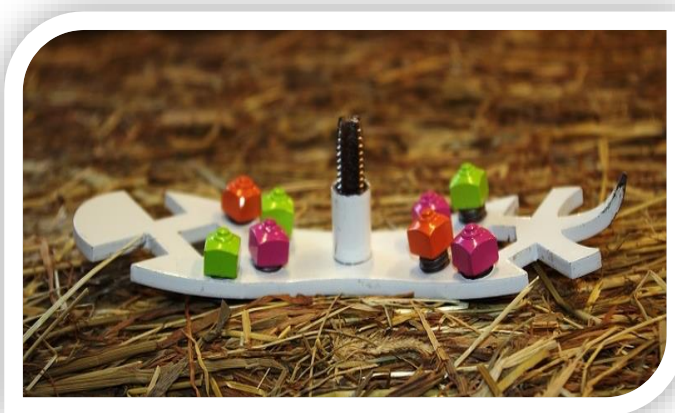
Till exempel:

Du har en uppfinning, det ultimata allt-i-ett verktyget som underlättar all broddning av häst. Glöm gängtapp, skiftnyckel, fast nyckel, skruvmejsel, renstapp, broddlåda och borttappade broddar. Broddplattan är det enda verktyg som behövs för att klara jobbet. Ett allt-i-ett verktyg för broddning med fasta nycklar för de vanligaste broddstorlekarna, renstapp för att få ur smutsen ur broddhålen och en gängtapp för att fixa slitna och smutsiga gängor.

Dessutom kan man förvara åtta broddar på plattan. Hästhoven behöver aldrig sättas ner, hela broddningen sker säkert och effektivt.

Söker man på tillgängliga verktyg som används för broddning av hästar, hittar man flera sorter av broddar och tillbehör. Rent pragmatiskt, uppfyller alla verktyg samma tekniska funktion - de fäster broddar på hästskon.

Ett av de största hindren till patentering av uppfinningen, är att broddplattan är för "uppenbar", det vill säga den uppfyller ej kravet på *uppfinningshöjd*.

Broddplattan – Pia Sternberg

Man använder standardstorlekar eftersom man vill att plattan ska passa till alla befintliga typer av broddar. Dessutom, ur ett nyhetsgransknings perspektiv, tillför broddplattan *samma resultat* som en person skulle få om vederbörande istället använde en skiftnyckel.

Det är dock möjligt att man hittar på ett annat tekniskt problem som uppfinningen löser och kanske lyckas att patentera det, men skyddsomfånget blir ganska smalt i det fallet. Dessutom blir patentet tidskrävande och dyrt.

FÖRETAGSHEMLIGHETER

Företagshemligheter används oftast som *alternativ till patentskyddet*. Fördelen med företagshemligheter är att ett patent blir offentligt och löper ut efter 20 år. Otillåten användning av hemlig information *skyddas enligt Svensk lag* så länge informationen förblir hemlig. Den som *olagligt använder hemlig information*, kan vara skyldig att *betala skadestånd, böter* och riskerar till och med *fängelsestraff*. En utmaning med hemligheter, är att hantera de som hemliga i förhållande till investerare, kunder, partners och egna anställda.

Företagshemlighet är egentligen all information som man håller hemlig. Du måste kunna bevisa att du har vidtagit åtgärder för att hålla informationen hemlig och att det skulle skada din verksamhet om konkurrenterna får informationen.

Exempel på vad som kan vara hemligheter:

- Kundlistor
- Ritningar eller modeller som visar hur uppfinningen fungerar
- Utkast på framtida patentansökningar
- Dokumenterad information om förhandlingar
- Skriftliga förklaringar eller bruksanvisningar till anställda som hanterar en särskild maskin eller använder en hemlig algoritm.

Vill man skapa nytta med sin uppfinning, måste man kommunicera med andra. Det kan vara frestande att berätta allt om uppfinningen till en kund eller slänga ut ett par "viktiga" namn till investerare. Det första man bör tänka på är vem mottagaren är och hur mycket mottagaren behöver veta för att kunna dra sina slutsatser.

Du klarar dig, om du till exempel berättar för en investerare om att din uppfinning fungerar tack vare en hemlig algoritm som ingen annan har tillgång till. Man behöver inte förklara i detalj hur algoritmen fungerar och vilka principer man använder. Det gör dessutom ett bra intryck när man visar att man är medveten om sekretess och förstår vilken information som behöver skyddas.

"Vad kan jag säga och vad kan jag inte säga?"